

MASKUN VARHAISKASVATUKSEN TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Sisällys

Johdanto	3
2 Yksikkökohtaiset tiedot	7
2.1 Turvallisuuskansio	7
2.2 Varhaiskasvatusyksikön käyttäjät ja tietojen kirjaaminen	7
3 Henkilöriskit.....	9
3.1 Varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin kohdistuvat riskit.....	9
3.2 Lasten sairaudet ja tapaturmat	12
3.3 Lasten ulkoilu.....	16
3.4 Toimintayksikön henkilöstön riskit ja toimintaohjeet	18
4 Toimintariskit.....	21
4.1 Tukitoiminnot	21
4.2 Piha-alue	23
4.3 Muut toimintariskit.....	25
5 Omaisuusriskit	27
6 Tietoriskit.....	28

Laadittu 03/2019

Päivitykset: 02/2023

Johdanto

Turvallisuus on keskeinen arvo varhaiskasvatuksessa ja turvallisuus on jokaisen lapsen ja aikuisen perusoikeus. Lainsäädäntö velvoittaa toimintayksikköä huolehtimaan varhaiskasvatuksen turvallisesta järjestämisestä. Suunnitelman laadinnassa on otettu huomioon varhaiskasvatuksen henkilöstö, hoidossa olevat lapset, toimintaympäristö ja häiriötilanteet. Aikuiset ovat vastuussa siitä, että lapsella on ympäristö, jossa on mahdollista kasvaa ja kehittyä turvallisesti. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan varhaiskasvatuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

Keskeisiä käsitteitä turvallisuudessa on turvallisuusjohtaminen, turvallisuutta edistävä toimintakulttuuri, turvallisuusosaaminen ja turvallisuuskasvatus. Varhaiskasvatuksen turvallisuusjohtaminen on järjestelmällistä toimintaa, jonka tavoitteena on luoda turvalliset olosuhteet henkilöstön, lasten ja vanhempien toiminnalle. Turvallisuusjohtamisella edistetään henkilökunnan ammatillista osaamista ja toimintakykyä, sekä turvallisuutta luovaa pedagogista toimintaa. Toimenpiteinä ovat mm. turvallisuussuunnittelu, henkilöstön osaamisesta vastaaminen, sekä riskien hallinta ja arviointi, mittaaminen ja seuranta.

Varhaiskasvatussyksikön toimintakulttuuria on tapaa toimia turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Turvallisuuden edistäminen fyysisessä, psyykkisessä ja sosiaalisessa toimintaympäristössä on jokapäiväistä hyvinvoinnin toimintakulttuuria. Turvallisuutta edistävät tiedot, taidot, asenteet ja valmiudet sekä niiden soveltaminen on varhaiskasvatuksen turvallisuusosaamista. Yksi merkittävä tekijä on varhaiskasvatuksen kiusaamisen suunnitelmallinen ehkäiseminen, josta toimintaohjeet on kirjattu varhaiskasvatussuunnitelmaan. Henkilökunnan tietoisuus kokonaisuusturvallisuudesta on tärkeää, johon sisältyy perehdytys, ennakoiva turvallisuusajattelu, turvallisuustietoisuus ja –taitoisuus ja yksikön turvallisuutta edistävä toimintakulttuuri. Jokainen pyrkii tekemään varhaiskasvatuksen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta varhaiskasvatustyöympäristöstä kehittävän, terveellisen ja turvallisen. Turvallisuuskasvatusta on turvallisuutta käsittelevät opetus- ja kasvatustilanteet arjessa sekä lapsen hyvinvointia ja turvallisuutta tukevan osaamisen ja valmiuksien kehittäminen. Lapsen osallisuus huomioidaan yhdessä turvallisuuskulttuurin luomisessa. Lapsi on aktiivisesti mukana kehittämässä ja vaikuttamassa toimintaympäristöönsä. Se on ennen kaikkea arjen pedagogiikkaa.

Varhaiskasvatuksessa tunne- ja turvataitoja opitaan kasvattajan ja lapsen sekä lasten vertaissuhteiden välisessä vuorovaikutuksessa ja osana varhaiskasvatuksessa toteutettavaa toimintaa. Kasvattajan ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa lapsen tunne- ja turvataitoja tuetaan muun muassa tunteita nimeämällä, niiden syistä keskustelemalla ja erilaisia säätelyn keinoja opettamalla. Tukemisen keinoja ovat myös lapsen tunteiden kunnioittaminen ja hyväksyminen, sekä rohkaiseminen tunteiden ilmaisemiseen sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. Tunne- ja turvataitokasvatuksella vahvistetaan lasten omia voimavaroja ja selviytymiskeinoja, taitoja puolustaa itseään ja pitää huolta omista rajoistaan.

Varhaiskasvatuksen riskit jaotellaan seuraavasti: henkilöriskit, toimintariskit, omaisuusriskit ja tietoriskit. Varhaiskasvatuksen riskienhallintaan kuuluvat toimintaan kohdistuvien uhkien tunnistaminen, niihin varautuminen, niiden välttäminen, sekä vaaraa aiheuttavien tekijöiden poistaminen. Jokaisen yksikön toiminnan turvallisuuden seuraaminen ja säännöllinen kehittäminen on tärkeää. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, turvallisuuskasvatus, sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen.

Käytännössä varhaiskasvatuksen turvallisuus tarkoittaa, että yksiköiden turvallisuussuunnitelmat pidetään ajan tasalla, uudet työntekijät perehdytetään turvallisuusjärjestelyihin, henkilökunnalle järjestetään säännöllisesti turvallisuuskoulutusta, turvallisuudesta vastaavat suorittavat jatkuvaa valvontaa ja onnettomuustilanteiden varalta harjoitellaan. Varhaiskasvatuksen turvallisuus on työntekijöiden, toimintayksiköistä ja niiden tiloista vastaavien sekä huoltajien yhteinen asia. Maskun kunnan varhaiskasvatuksessa laatu ja turvallisuus nähdään moniulotteisena, suhteellisena käsitteenä, joka perustuu varhaiskasvatuksen toimijoiden, lasten, vanhempien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja päättäjien arvoihin, kokemuksiin, tietoihin ja mielipiteisiin. Laadun kehittämistä vastaa varhaiskasvatusjohtaja yhdessä varhaiskasvatuksen esimiesten kanssa.

Maskun kunnan varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelma on laadittu varhaiskasvatuksen johtoryhmässä 2018-2019. Suunnitelman laatimista on ohjannut Olli Saarsalmen toimittama julkaisu ”Päivähoidon turvallisuussuunnittelu ” (2008), sekä opetushallituksen ohjeet varhaiskasvatuksen turvallisuusasioista. Maskun kunnassa on laadittu 2009 turvallisuus- ja laatukäsikirja, jota on päivitetty vuosittain. Tämä suunnitelma korvasi edellisen ja tämä on otettu käyttöön varhaiskasvatuksen yksiköissä. Tätä täydennetään yksikkökohtaisilla ohjeilla. Varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja päivitetään aina tarpeen vaatiessa.

Turvallisuussuunnitelman laatijat:

Henriksson Satu
Kultanen Susanna
Larkela Minna
Luotonen Eija
Niemi Maisa
Rousku Hanna

1 Lait turvallisuussuunnitelman taustalla

Lasten varhaiskasvatuksesta annetun lain (540/2018 varhaiskasvatuslaki) mukaan varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on toimia yhdessä lapsen, sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi, sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Varhaiskasvatuslain § 10 mukaan varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä, sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys

Valtioneuvoston asetuksessa lasten varhaiskasvatuksessa ja varhaiskasvatuslaissa säädetään päiväkodissa hoito- ja kasvatustehtävissä olevien henkilöiden määrästä ja ammatillisesta kelpoisuudesta suhteessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrään. Varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitteluun sisältyvät sekä henkilökuntaa, että lapsia koskevat lakisääteiset ja muut turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevat lait ja asetukset:

Varhaiskasvatuslaki (540/2018)

Valtioneuvoston asetus lasten varhaiskasvatuksesta (753/2018)

Laki (603/1996) ja asetus (1208/1996) yksityisen sosiaalipalvelun valvonnasta

Työturvallisuuslaki (738/2002)

Lastensuojelulaki

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006)

Työterveyshuoltolaki (1383/2001)

Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004; Ku TuL)

Terveysuojelulaki (763/1994); TsLaki)

Elintarvikelaki (23/2006) ja asetus (321/2006), joiden perusteella laadittu yksikkökohtainen omavalvontasuunnitelma.

Pelastuslaki (468/2003) ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (787/2003/).

2 Yksikkökohtaiset tiedot

2.1 Turvallisuuskansio

Jokaisessa varhaiskasvatuyksikössä on oma turvallisuuskansio. Kansiota säilytetään näkyvillä ja kaikkien yksikössä työskentelevien tulee olla tietoisia sen säilytyspaikasta ja sisällöstä.

Turvallisuuskansio sisältää Maskun varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelman täydennettynä seuraavilla yksikkökohtaisilla tiedoilla:

- yksikön palo- ja pelastussuunnitelma
- lähietsintäsuunnitelma
- ulkovalvontasuunnitelma
- retkisuunnitelma lähialueille tehtävistä retkistä
- poistumisturvaselvitys (vuorohoitoyksikkö)
- tilojen muu mahdollinen käyttö
- tärkeät puhelinnumerot
- EA –valmiudet yksikössä
- infektioriskin vähentäminen päivähoidossa -ohjeistus
- mahdolliset muut yksikköä koskevat turvallisuusohjeet

Lisätietoa turvallisuudesta: www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas

2.2 Varhaiskasvatuyksikön käyttäjät ja tietojen kirjaaminen

Lapset

Toimintayksikössä hoidossa olevien lasten henkilö- ja osoitetiedot ovat tallennettu varhaiskasvatuksen ProConsona tietojärjestelmään, josta ne ohjautuvat valtakunnalliseen Varda tietojärjestelmään. Tiedot ovat myös VakaMukana sovelluksessa. Lasta koskevat kirjalliset asiakirjat, kuten hoitosopimukset ja varhaiskasvatussuunnitelmat säilytetään talossa lukollisessa kaapissa. Lapset ovat lisäksi Primus –ohjelmassa, koska viestintä ja vasut ovat Wilmassa.

Henkilökunta

Kaikkien yksikön tiloissa työskentelevien tiedot on kirjattu Varda varhaiskasvatuksen tietojärjestelmään vuodesta 2019. Tiedot ovat myös Populus palkkahallinnon ohjelmassa. Yksiköissä on lista henkilökunnasta ja yhteystiedoista. Työntekijän suostumuksella listassa on myös lähiomaisen nimi ja puhelinnumero. Esimies säilyttää listaa ja huolehtii listan päivityksestä. Yhteystietolista on henkilökunnan saatavilla taloissa sovitulla tavalla.

Lasten huoltajat

Lasten huoltajien tiedot ovat tallennettu varhaiskasvatuksen ProConsona tietojärjestelmään sekä Primukseen. Tiedot löytyvät myös VakaMukana sovelluksesta. Varahakijoiden tiedot kirjataan vasuun liitettävään lupalomakkeeseen. Lasten huoltajien tiedot ovat myös lasta koskevissa asiakirjoissa kuten hoitosopimuksessa ja varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Toimintayksikön tilojen muut käyttäjät

Esimiehen tiedossa on varhaiskasvatustilojen muut käyttäjät, tilojen käyttöaika, tarkoitus ja yhteyshenkilön tiedot. Tiedot liitetään turvallisuuskansioon. Yhteyshenkilö perehdytetään kiinteistön palo- ja pelastussuunnitelmaan, johon on myös kirjattu tiedot ulkopuolisesta käytöstä. Tiloissa on nähtävänä myös teknisen päivystyksen yhteystiedot.

Tiedottaminen häiriötilanteessa

Mikäli joku saa tiedon uhkaavasta tilanteesta, hän ottaa yhteyttä varhaiskasvatusyksikön esimieheen tai varhaiskasvatusjohtajaan. Myös vaaratilanteen purkaututtua ilmoitetaan esimiehelle tai varhaiskasvatusjohtajalle. Mahdollisen yleisen häiriötilanteen etenemistä seurataan tiedotusvälineistä esim. paikallisradiosta. Kriisitilanteesta ilmoitetaan viipymättä ensin yksikön esimiehelle tai mikäli se ei ole mahdollista, yksikössä sovitulle varahenkilölle tai varhaiskasvatusjohtajalle. Havainnon tekijällä on siitä ilmoitusvelvollisuus. Mikäli häiriö liittyy tekniseen toimialaan, ilmoitus kiinteistöhoitajalle tai tekniseen päivystykseen.

Laajempaa tiedottamista vaativissa tilanteissa sovitaan aina erikseen yksikön esimiehen kanssa, miten tiedottaminen käytännössä järjestetään. Erityistilanteissa ja poikkeusoloissa kunnan tiedottamista hoitaa sama henkilöstö kuin normaaliaikana. Kunnan yleisestä tiedottamisesta vastaa hallintojohtaja Maija Löfstedt p. 044 7388 221.

Onnettomuustilanteissa tiedotusvastuu kuuluu aina pelastustointa johtavalle viranomaiselle (pelastuslaitos tai poliisi). Yksikön esimies huolehtii kauden alussa toimintaohjeiden tiedottamisesta työyhteisölle.

3 Henkilöriskit

3.1 Varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin kohdistuvat riskit

Varhaiskasvatussyksikköön tutustuminen, tuominen ja hakeminen

Lapsen varhaiskasvatussyksikköön tutustuminen tapahtuu yhdessä huoltajien kanssa. Tutustumiskäytännöistä on kirjattu ohje varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Varhaiskasvatussuhteen alussa täytetään yhdessä huoltajien kanssa palvelusopimus, johon kirjataan yhteystiedot, varhaiskasvatukseen varattavien tuntien määrä kuukaudessa, hoitoaika ja tiedossa olevat allergiat. Erilliseen lupalomakkeeseen kirjataan erityiset varhaiskasvatusta koskevat luvat ja varahakijat.

Varhaiskasvatuksen ja vastuu lapsesta alkaa siitä päivästä, kun lapsi jää hoitopaikkaan ensimmäisen kerran ilman huoltajiaan. Varhaiskasvatuspäivänä vastuu lapsesta siirtyy henkilökunnalle, kun huoltaja luovuttaa lapsen hoitopaikkaan ja päättyy hakutilanteessa, kunnes hänet on luovutettu hakijalle. Huoltaja vastaa siitä, että lapsi ei poistu paikalta, ennen kuin sovittu lähtemiskäytäntö on toteutunut.

Lapsen hakutilanteessa lapsen saa luovuttaa vain huoltajille tai heidän valtuuttamilleen henkilöille. Mikäli huoltaja haluaa, että hänen lastaan hakee alaikäinen hakija, tehdään siitä kirjallinen sopimus ja kartoitetaan riskit. Poikkeustilanteissa vanhemmat voivat ilmoittaa lapsen hakijaksi muun, kuin lupalomakkeeseen kirjatun henkilön.

Varhaiskasvatuksen esiopetuksesta yksin kulkeminen

Pelkässä esiopetuksessa oleva lapsi voi kulkea yksin esiopetukseen ja kotiin. Lapsen viemisestä ja hakemisesta esiopetukseen vastaavat ensisijaisesti lapsen huoltajat tai heidän valtuuttamansa saattaja. Yksin kulkemista arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa ja siitä sovitaan kirjallisesti (onko matka turvallinen ja onko lapsi valmis siihen). Yksin esiopetusmatkaa kulkevalla lapsella tulisi olla kotona lähettämässä ja vastaanottamassa

huoltaja tai hänen valtuuttamansa henkilö. Täydentävään varhaiskasvatukseen (ennen ja jälkeen esiopetuksen) osallistuva esioppilas ei saa kulkea yksin matkoja.

Jos lasta ei haeta varhaiskasvatuksesta

Mikäli lasta ei haeta varhaiskasvatuspaikasta ilmoitettuun hoitoaikaan + 30 min tai sulkemisaikaan mennessä, työntekijä ottaa ensisijaisesti yhteyttä huoltajiin. Jos heihin ei saada yhteyttä, yritetään tavoittaa sovittuja varahakijoita. Mikäli ketään ei ole tavoitettu puolen tunnin aikana päiväkodin sulkemisajan jälkeen, otetaan yhteys sosiaalipäivystykseen ja sovitaan toimenpiteistä.

Varhan sosiaali- ja kriisipäivystys: <https://www.varha.fi/fi/ajankohtaista/sosiaali-ja-kriisipaivystys-huolehtii-247-kiireellisen-avun-tarpeistamme>

Päihtynyt tai väkivaltaisesti käyttäytyvä henkilö

Lasta ei saa luovuttaa päihtyneelle tai väkivaltaisesti käyttäytyvälle hakijalle. Jos hakija vaikuttaa päihtyneeltä, hänelle kerrotaan, että hänelle ei voida lasta luovuttaa. Selvitetään, voiko toinen huoltaja tai kirjattu varahakija noutaa lapsen. Tilanteesta tehdään lastensuojeluilmoitus.

Mikäli hakija tai paikalle tullut henkilö käyttäytyy uhkaavasti, lapset viedään pois tilanteesta mahdollisuuksien mukaan. Työntekijä yrittää selvittää tilannetta puhumalla. Jos paikalla on useampi työntekijä, toinen huolehtii lapset turvaan ja soittaa 112. Mikäli väkivaltaisesti käyttäytyvä henkilö on lapsen huoltaja/hakija ja vaatii väkisin lasta mukaansa, lapsi annetaan, mutta välittömästi yhteys 112. Tapauksen johdosta tehdään lastensuojeluilmoitus. Työntekijä voi halutessaan saada apua tilanteen käsittelyyn työterveydestä ja työpsykologilta, Mehiläinen nro 010 414 0777.

Varhan alueen sosiaali- ja kriisipäivystys <https://www.varha.fi/fi/ajankohtaista/sosiaali-ja-kriisipaivystys-huolehtii-247-kiireellisen-avun-tarpeistamme>

Huoltajuus, tapaamisoikeus ja lähestymiskielto

Lapsen perhetilanne selvitetään palvelusopimusta tehtäessä. Jos lapsen huoltajalle on merkitty yksinhuoltajuus, kirjataan varhaiskasvatukseen vaikuttavat tapaamisoikeudet ja mahdolliset muut sovitut asiat. Yksikön esimies huolehtii tarvittavien tietojen välittämisestä

henkilökunnalle. Työntekijät eivät saa ottaa kantaa huoltajuusasioihin ristiriitaisissa asettumalla kummankaan huoltajan puolelle.

Jos yksinhuoltajuustilanteessa toinen vanhempi hakee lapsen muuna kuin sovittuna ajankohtana, ilmoitetaan siitä välittömästi huoltajalle, sekä esimiehelle. Poikkeavista käytännöistä tulee aina sopia palvelusopimuksessa. Lähestymiskiellotapauksissa pyydetään huoltajilta kopio käräjäoikeuden lähestymiskielltopäätöksestä, josta tarkistetaan, ketä kiello koskee, sen laajuus, sekä voimassaoloaika. Mikäli lähestymiskielloa rikotaan, siitä ilmoitetaan välittömästi poliisille (112) ja sen jälkeen huoltajalle. Erityisistä tapauksista mm. lähestymiskielloasioissa tieto tulee kirjata lapsen tietoihin mobiiliin.

Lastensuojeluilmoitus

Varhaiskasvatushenkilöstöllä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos on syytä epäillä puutteita lapsen hoidossa tai huolenpidossa tai olosuhteiden vaarantavan lapsen kehityksen. Epäily voi herätä myös lapsen käyttäytymisestä. Havaintoja ottaa yhteyttä omaan esimieheensä ja tekee lastensuojeluilmoituksen.

Työntekijä voi pyytää konsultaatiota sosiaalitoimelta tai poliisilta. Hyvään hallintotapaan kuuluu, että vanhemmille tiedotetaan ilmoituksen tekemisestä etukäteen. Jos kyse on epäilystä rikossyyteasiasta, etukäteisilmoitusta vanhemmille ei tehdä esim. lapsen pahoinpitely. Lastensuojeluilmoitus osoitteessa <https://www.varha.fi/fi/tietoa-varhasta/asiakkaana-hyvinvointialueella/sahkoinen-asiointi-ja-lomakkeet>

Turvataidot osana kehotunnekasvatusta

- Lapsi kaipaa toimintamalleja moniin tilanteisiin ja yksinkertaisia arvoja ja neuvoja: Saat suojata itseäsi, koska olet arvokas joka paikasta. Lapsi tarvitsee turvataitoja myös kaverisuhteissa ja esimerkiksi lasten välisissä tutkimusleikeissä. Oman kehon yksityisistä paikoista saa itse päättää. Saa sanoa ei, lähteä pois, kertoa luottamalleen aikuiselle, ja tätä kolmen kohdan sääntöä saa myös harjoitella aikuisten kanssa.

<https://www.vaestoliitto.fi/ammattilaiset/lasten-kehotunnekasvatus/hyvinvointi/turvataidot/>

3.2 Lasten sairaudet ja tapaturmat

Lapsen sairaus

Lapsen allergiat, pitkäaikaiset sairaudet, vammat ja niiden hoito-ohjeet mainitaan lapsen palvelusopimuksessa ja kirjataan lääkehoitosuunnitelmaan.

Lasten yleisimmistä tartuntataudeista ja poissaolon tarpeesta löytyy lisätietoa

<https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/tavallisimmat-lasten-sairaudet>

Palvelusopimuksen täyttämisen yhteydessä keskustellaan huoltajien kanssa, että sairasta lasta ei saa tuoda varhaiskasvatukseen ja huoltajien on ilmoitettava lapsen sairauspäivistä varhaiskasvatuspaikkaan. Tarttuvien sairauksien kohdalla myös varhaiskasvatuksessa olevien sisarusten suositellaan olevan poissa varhaiskasvatuksesta.

Tartuntatauteja voidaan ehkäistä:

- riittävällä ja huolellisella käsienpesulla tai desinfiomisella
- lelujen säännöllisellä puhdistamisella
- tuttien hygieniasta huolehtimalla
- vaipanvaihto vain tähän tarkoitukseen varatussa tilassa
- wc-altaiden ja pottien säännöllisellä puhdistamisella

Lasten lääkintä

Maskun varhaiskasvatuksen **pääsääntönä** on, että lapsille ei anneta lääkkeitä varhaiskasvatuspäivän aikana. Lääkkeen antaminen on ensisijaisesti lapsen huoltajan vastuulla. Poikkeuksena ovat pitkäaikaissairaudet, kuten esimerkiksi astma, epilepsia ja diabetes, joihin lääkäri on määrännyt säännöllisen lääkityksen. Näihin pitkäaikaissairauksiin tarkoitetut lääkkeet annetaan myös varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa annetaan vain lääkärin määräämiä lääkkeitä lääkärin määräämällä ohjeistuksella.

Varhaiskasvatuksessa annettavista pitkäaikaissairaana lapsen lääkkeitä tehdään lääkehoitosuunnitelma osana lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Maskun varhaiskasvatuksen lapsen lääkehoitosuunnitelma on laadittu Perusturvakuntayhtymä

Akselin mallin mukaisesti ja sitä päivitetään aina tarvittaessa. Varhaiskasvatuksen johto yksikössä vastaa siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan asianmukaisesti. Huoltajat vastaavat siitä, että lapsen lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on lasta hoitavien tahojen käytettävissä. Huoltajat vastaavat myös lapsen yksilöllisen lääkkeen toimittamisesta varhaiskasvatukseen. Lääkkeen antamisen jälkeen seurataan lääkkeen vaikuttavuutta lapseen ja mahdolliset huomiot kirjataan.

Lääkehoitoa antaa ensisijaisesti siihen koulutettu henkilö, esim. lähihoitaja. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilö voi osallistua luonnollista tietä annettavan tai ihon alle pistettävän hoidon (lupalomake) toteuttamiseen yksittäistapauksissa tai tilannekohtaisen harkinnan, riittävän lisäkoulutuksen sekä osaamisen varmistamisen jälkeen. Lääkehoidon toteuttaja vastaa itse siitä, että hän toteuttaa lääkehoitoa lääkärin lääkemääräyksen, koulutuksensa, ammatillisen vastuualueensa ja lääkehoidosta tehdyn sopimuksen sekä työyhteisönsä lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Lasten tarvitsemat lääkkeet säilytetään lasten ulottumattomissa ja erillään yksikön yleisestä lääkekaapista. Lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan lapsen lääkkeiden säilytyksestä ja niitä on toimintayksikössä mahdollisimman pieni määrä. Jääkaapissa säilytettävät lääkkeet säilytetään kannellisessa säilössä jääkaapissa erillään ruokatarvikkeista. Lääkkeiden sekaantumisen estämiseksi on varmistuttava siitä, että jokaisessa lääkepakkauksessa on lapsen nimi. Yksikön henkilökuntaa tiedotetaan pitkäaikaissairauksista, jotta kuka tahansa henkilökunnasta osaa toimia mahdollisen kohtauksen tms. sattuessa. Hätätapauksessa kuten vakavassa allergisessa reaktiossa on otettava yhteys hätäkeskukseen ja lapsen vanhempiin.

Varhaiskasvatusyksikön lääkekaapin suositeltu sisältö

- antiseptinen haavan puhdistusaine
- käsien desinfiointiaine
- laastareita, sidostarpeita, joustositeitä
- kylmäpusseja
- kyypakkaus
- punkkipihdit

- sakset
- kuumemittari
- hakaneuloja

Lapsen sairastuminen tai tapaturma kesken varhaiskasvatuspäivän

Varhaiskasvatuspäivän aikana sairastuvalle lapselle osoitetaan rauhallinen paikka lepäämistä varten. Huoltajaan otetaan välittömästi yhteyttä ja sovitaan lapsen hakemisesta. Jos lapsi joudutaan viemään lääkäriin tai sairaalahoitoon, huoltajille ilmoitetaan asiasta välittömästi. Saattajalla on oltava mukana lapsen henkilötiedot, tiedot mahdollisista sairauksista ja allergioista sekä lapsen huoltajien yhteystiedot. Lapsi kuljetetaan tapauksesta riippuen taksilla tai ambulanssilla. Omaa autoa ei käytetä lapsen kuljettamiseen.

Työturvallisuuslaki (738/2002) edellyttää työpaikan ensiapuvalmiuden ylläpitämistä. Jokaisella työntekijällä varhaiskasvatuksessa tulee olla tarvittavat ensiaputaidot ja suositeltavaa on, että jokaisessa yksikössä on vähintään yksi henkilö, jolla on voimassa oleva EA 1. Tapaturmasta tehdään tapaturmailmoitus (ks. vakuutukset). Henkilökunnan ensiapuvalmiuksista on luettelo yksikössä.

Myrkytystapaukset

*Epäiltäessä myrkytystä, otetaan yhteys myrkytystietokeskukseen 0800 147 111 (maksuton numero) **Palvelu on avoinna ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä** ma–su 0.00–24.00*

www.myrkytystietokeskus.fi.

Lista myrkyllisistä kasveista löytyy

<https://www.terveyskyla.fi/paivystystalo/myrkytystietokeskus/kasvit#termid=335>

Vakuutukset

Julkisyhteisön vastuuvakuutus korvaa kunnan toiminnassa toiselle aiheutetut henkilö- ja esinevahingot, josta kunta on voimassa olevan oikeuden mukaan korvausvastuussa. Kunta vastaa työnantajana työntekijän työssään aiheuttamista vahingot, nämä siis korvataan julkisyhteisön vastuuvakuutuksesta.

Korvausvelvollisuuden syntyminen edellyttää huolimattomuutta. Kaikki toiminnassa syntyvät vahingot eivät ole sellaisia, joista kunnalle syntyisi korvausvastuu, vaan nämä vahingot ovat tapaturmia. Pääsääntö on, että vahingon aiheuttaja korvaa vahingon (vahingonkorvauslaki).

Jos työntekijä kuitenkin aiheuttaa lapselle vahingon huolimattomuudellaan, korvataan vahingot julkisyhteisön vakuutuksesta. Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen toiselle lapselle aiheuttamia vahinkoja ei lähtökohtaisesti korvata julkisyhteisön vastuuvakuutuksesta. Vakuutus korvaa vahingot ainoastaan siinä tapauksessa, että kunnan työntekijän huolimattomuus aiheutti vahingon.

Maskun kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset ovat tapaturmavakuutettu. Lapselle tapahtuvasta tapaturmasta tehdään aina vahinkoilmoitus, jonka tapahtumassa mukana ollut työntekijä täyttää ja allekirjoittaa. Ilmoitus toimitetaan esimiehen kautta kunnanvirastoon vakuutuksista vastaavalle toimistosihteerille. Ilmoitus siirtyy jatkokäsittelyyn, joka hoitaa asian eteenpäin vakuutusyhtiölle. Ilmoitus vakuutusyhtiölle tehdään, vaikka kuluja ei tapahtumahetkellä syntyisikään. Näin ennakoidaan mahdollisia myöhemmin ilmeneviä tapaturman oireita ja korvauskuluja. Tapaturman sattuessa lapsi käytetään välittömästi tarvittaessa ensisijaisesti julkisessa terveydenhuollossa. Vakuutus korvaa vain julkisen terveydenhuollon kulut. Erityisesti hampaisiin, kasvojen ja nivelien alueelle kohdistuvista vahingoista on tarpeellista tehdä tapaturmailmoitus ja käydä hammaslääkärillä. Tapaturmien ilmoittamisesta on tehty erillinen ohjeistus. Maskun kunta ei vastaa yksityisen palveluntuottajan palvelujen saajalle aiheuttamista vahingoista.

Läheltä piti -tilanne

Maskun kunnan Intranetissä on lomake läheltä piti -tilanteesta ja ohjeet siihen.

[Läheltä piti -lomake: Webropolilla luotu kysely \(webpolsurveys.com\)](#)

Hygienia

Hygieniasta huolehtiminen on paras suojautumiskeino infektioiden leviämiseen. Lapset ja henkilökunta pesevät kätensä varhaiskasvatukseen tultaessa, ennen ruokailua, wc käynnin jälkeen, vaipan vaihdon yhteydessä, sekä ulkoilun ja nenän niistämisen jälkeen. Henkilökunta ohjaa ja valvoo lasten käsienpesua ja huolehtii kaikin tavoin myös omasta hyvästä käsihygieniasta.

Vaipan vaihto ja wc-hygienia

Vaipat vaihdetaan sille varatulla paikalla. Lasta ei saa jättää hetkeksikään yksin hoitopöydälle. Alusta pyyhitään vaihdon jälkeen desinfioivalla aineella tai alustalla käytetään kertakäyttöpaperia. Vaipanvaihdon yhteydessä käytettävä pyyhe vaihdetaan jokaisen käyttökerran jälkeen. Vaipparoskakori on erillisenä wc-tiloissa.

Kestovaipat laitetaan perheen tuomaan säilytyspussiin. Likaiset kestovaipat huoltaja vie kotiin joka päivä. Henkilökunta käyttää suojakäsineitä kakkapesun yhteydessä ja huolehtii sen jälkeen käsien normaalista pesusta. Henkilökohtaiset potat huuhdellaan aina käytön jälkeen. Siivouksesta vastaa tekninen toimi ohjeistuksiansa mukaisesti.

Lasten tutit ja hampaiden hoito

Huoltajat huolehtivat lasten tuttien pesusta. Lasten tutit tulee nimikoida ja säilyttää rasiassa lapsen omassa lokerossa.

Maskun kunta tarjoaa kaksi pastillia päivässä lapsille ruuan jälkeen. Vanhempainyhdistykset ovat osallistuneet pastillien kustannuksiin. Lasten ruokailussa on vähennetty sokerin käyttöä. Terveystarkastus on järjestänyt esioppilaille hampaidenhoito-ohjausta (ks. Ruokailusuositukset)

3.3 Lasten ulkoilu

Kukin varhaiskasvatusyksikkö laatii ulkovalvontasuunnitelman. Kiinteistön alueesta tulee olla karttapiirros, jossa näkyy alueen rajat, rakennukset, aidat, portit, leikkialueet ja niillä sijaitsevat kiinteät kalusteet. Ulkoilu tapahtuu aina kasvatusvastuullisen työntekijän valvonnassa. Ulkovalvonnassa on oltava riittävä määrä vastuullisia aikuisia ja piha jaetaan valvonnan vastuualueisiin. Aikuiset valvovat lapsia pihan eri alueilla huomioiden mahdolliset piilopaikat. Työntekijöillä on päävastuu omasta lapsiryhmästä ja läsnä olevien lasten tarkasta lukumäärästä. Kaikki työntekijät valvovat kaikkia pihalla olevia lapsia.

Siirtymätilanteet ovat aina turvallisuusriski ja ne on suunniteltava huolellisesti.

Ulosmeno ja sisään tulo aina aikuisen kanssa. Siirtymätilanteissa tarkistetaan lasten lukumäärä. Henkilökunnalla on yksikön avaimet ulkoilussa mukana. Ulkoiltaessa käytetään

tarvittaessa huomioliivejä ja lasten tulee käyttää kypärää luistellessa. Henkilökunta käyttää kengissä liukuesteitä sään vaatiessa.

Retket ja liikkuminen lasten kanssa toimintayksikön ulkopuolella

Lasten kanssa voidaan tehdä retkiä lähellä sijaitseviin tuttuihin kohteisiin tai lähimaastoon. Ryhmät laativat laatii tällaisia retkiä varten yleisen retkisuunnitelman.

Liikuttaessa lasten kanssa on pyrittävä valitsemaan turvalliset reitit. Varhaiskasvatusyksikön pihalta poistuttaessa käytetään heijastinliivejä ja tarvittaessa turvaköyttä. Heijastinliiveissä pitää olla varhaiskasvatusyksikön nimi ja puhelinnumero. Mikäli ryhmän retkellä esim. grillataan makkaraa, se tapahtuu vain rakennetulla tulipaikalla huomioiden metsäpalo- ym. varoitukset ja siitä on ennen retkelle lähtöä sovittu esimiehen kanssa.

Vieraaseen ympäristöön suuntautuvien retkien turvallisuuden varmistamiseksi laaditaan kirjallinen retkikohtainen suunnitelma. Siinä pyritään ennakoimaan retken aikana mahdollisesti ilmenevät häiriötilanteet ja sovitaan toimintatavoista niistä selviytymiseksi.

Retkikohtaiseen suunnitelmaan kirjataan retkelle lähtevät aikuiset. Lasten tiedot ovat mukaan otettavassa ryhmän puhelimesta tai erikseen kirjattuna talossa sovitulla tavalla. Retkisuunnitelmassa selvitetään mukanaolevien aikuisten vastuut retken aikana, retkikohteen ominaisuudet ja vaarat, siirtyminen retkikohteeseen ja takaisin, retkellä mukana tarvittavat varusteet sekä tiedottamistapa lasten huoltajille. Retkistä tiedotetaan vanhemmille ja esimiehelle.

Jos retket ovat bussilla tai taksilla tapahtuvia, autossa on oltava ammattikuljettaja ja kaikilla turvavyöt. Henkilökunta ei kuljeta lapsia omalla autollaan.

Mukaan retkille otetaan puhelin (lasten tiedot mobiilissa), ensiapulaukku ja mahdolliset lasten henkilökohtaiset lääkkeet.

Lapsen katoaminen varhaiskasvatuksesta

Jokaiseen varhaiskasvatusyksikköön laaditaan lähietsintäsuunnitelma lapsen katoamisen varalta. Suunnitelma käydään läpi henkilökunnan kanssa jokaisen toimintakauden alussa. Varhaiskasvatusyksikön lähietsintäsuunnitelmassa määritellään lähietsintäalue, kartoitetaan erityiset vaaranpaikat ja jaetaan alue karttaa apuna käyttäen etsintäsektoreihin. Siinä nimetään vastuuhenkilöt poliisille ja huoltajille ilmoittamiseen, apuvoimien

pyytämiseen ja sovitaan muiden hoidossa olevien lasten turvallisuuden järjestämisestä etsinnän aikana.

Jos lapsen huomataan puuttuvan, varmistetaan, ettei lapsi ole piiloutunut tarkistamalla yksikön sisä- ja ulkotilat. Katoamisen varmistuttua, mietitään lapsen tuntomerkit, vaatetus ja luonteenpiirteet valmiiksi poliisille soittoa varten. Varhaiskasvatusyksikön esimies tai muu paikalla oleva henkilö tekee asiasta ilmoituksen poliisille yleiseen hätänumeroon 112 (omalla puhelimella, jos mahdollista) ja vanhemmille. Ilmoituksen tehnyt puhelin on tämän jälkeen viranomaiskäytössä kyseisen etsinnän ajan.

Etsintä aloitetaan lähietsintäsuunnitelman mukaan välittömästi. Tarvittaessa pyydetään etsintäapua lähipäiväkodeista tai -kouluista. Vastaantulijoilta kysytään mahdollisia havaintoja kadonneesta lapsesta ja pyydetään heitä tarkkailemaan ympäristöä. Etsinnän aikana tehdyt havainnot ja niitä vastaavat kellonajat suositellaan merkittäväksi muistiin.

Jos lapsesta on saatavilla valokuva, niin siitä annetaan kopio etsijöille. Mobiilissa olevat lasten kuvat pidetään ajan tasalla. Lapsen huoltajia pidetään ajan tasalla tilanteen kehittymisestä. Tiedottamisesta tiedotusvälineille vastaa ainoastaan varhaiskasvatusjohtaja yhteistyössä kunnan tiedotusvastaavan kanssa.

Katoamistilanteen selvittyä järjestetään tarpeellinen jälkihoito ja keskustellaan asiasta vanhempien, henkilökunnan ja mahdollisesti lasten kanssa. Henkilökunnan ja etsintään osallistuneiden kesken tehdään tilannetta koskeva jälkiarviointi. Ilmenneistä vaaratilanteista ilmoitetaan viipymättä varhaiskasvatusjohtajalle. Lapsen löytymisestä ilmoitetaan heti etsinnän johtajalle.

3.4 Toimintayksikön henkilöstön riskit ja toimintaohjeet

Varhaiskasvatuksen työntekijän sairaus tai tapaturma

Kaikilla työntekijöillä on ilmoitusvelvollisuus esimiehelle, jos hän sairastuu äkillisesti tai on kykenemätön saapumaan työpaikalle. Ilmoitus on tehtävä puhelimitse. Tekstiviesti tms. ei riitä ainoaksi ilmoitukseksi. Esimiehet ohjeistavat henkilökuntaa tavasta ilmoittaa poissaolosta (klo aika aamulla).

Toiminta sairastumis- tai tapaturmatilanteessa työajalla riippuu tilanteen arvioidusta kiireellisyydestä. Mikäli välitöntä ensiapua ei tarvita, työntekijä varaa ajan työterveyshuoltoon. Välittömässä ensiaputapauksessa työntekijä ilmoittaa esimiehelle tai lähimmälle työtoverille lapsiryhmän hoidon järjestämisestä ja hakeutuu työterveyshuoltoon tai terveyskeskukseen omalla autolla, taksilla tai ambulanssilla. Työntekijä voi olla esimiehen luvalla pois töistä kolme päivää.

Työtapaturmatapauksista tehdään aina työtapaturmailmoitus, vaikka tapaturma ei vaatisikaan lääkärinhoitoa. Intrassa henkilöstön perehdytysoppaassa on ajantasainen toimintamalli.

Työnantajan on järjestettävä yksin työskenteleville mahdollisuus tarpeelliseen yhteydenpitoon, sekä avun hälyttämiseen. Toimintayksikössä mietitään etukäteen, miten tilanteessa toimitaan. Jokaisessa puhelimessa tulee olla 112 –sovellus, joka mahdollistaa hälytyksen helposti.

Mikäli perhepäivähoitaja sairastuu äkillisesti kesken työpäivän, hän ottaa yhteyttä esimieheen. Tilanteesta riippuen järjestetään varahenkilö hoitamaan lapsia, siirretään hoitolapset lähimpään hoitopaikkaan tai huoltajat voivat mahdollisuuksien mukaan hakea lapset pois hoitopaikasta. Esimies tai perhepäivähoitaja ilmoittaa järjestelyistä lasten huoltajille. Hoitajalla on tallennettu kännykkään pikavalintana esimiehen numero ja hätänumero (112 –sovellus).

Epäasiallinen kohtelu työpaikalla

Hyvinvoivassa työyhteisössä ei sallita epäasiallista kohtelua. Työturvallisuuslain tarkoittamana epäasiallisena kohteluna ja häirintänä ilmenevä työpaikkakiusaaminen heikentää työyhteisön toimivuutta, haittaa työntekoa ja aiheuttaa vaaraa henkilöstön psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle. Jos häirintää tai epäasiallista kohtelua ilmenee, on siihen siksi puututtavan välittömästi ja ongelma on käytettävissä olevin keinoin pyrittävä ehkäisemään ennakolta. Maskun kunnan Intranetissä on ohjeistus asiaan puuttumisesta.

Päihderiippuvuus

Päihteiden käyttöä ei tule sallia työpaikalla ja päihtyneenä oleva työntekijä tulee

poistaa työpaikalta. Toimenpiteistä ja hoitoonohjauksesta on vastuussa asianomaisen henkilön esimies. Intranetissä on ohjeistus hoitoonohjauksesta.

Lasten kanssa työskentelevän henkilön rikostaustan selvittäminen

Työntekijän on esitettävä rikostaustaote, kun hänen työsuhteensa yhden vuoden aikana kestävät enemmän kuin kolme kuukautta. Ote ei saa olla 6 kk vanhempi. Otteen voi tilata netistä osoitteesta: www.oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus . Esimies hoitaa rikosrekisteriotteen esittämisestä merkinnän työsopimukseen/päätökseen.

Tupakointi

Maskun kunta on savuton työpaikka. Työaikana henkilökunnan tupakointi on kielletty. Tupakointi on kielletty varhaiskasvatusyksikön sisätiloissa ja ulkoilualueilla.

Oman puhelimen käyttö

Oma puhelin ei näy eikä kuulu, kun tehdään työtä lapsiryhmässä. Vain välttämättömät asiat voi hoitaa työajalla, muut asiat työajan jälkeen tai tauolla.

Työterveyshuolto ja työsuojelu

Työntekijät kuuluvat työterveyshuollon piiriin heti kun työsuhde alkaa. Maskun kunnan työterveyshuolto on Mehiläinen. Työterveyshuoltoon ja työsuojeluun liittyvistä asioista lisätietoa ja päivitettyt tiedot löytyvät Intrasta.

4 Toimintariskit

Henkilökunnan riittävyys ja kelpoisuus

Ammattitaitoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä on keskeisimpiä varhaiskasvatuksen turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Varhaiskasvatuslaissa säädetyn henkilöstömitoituksen tarkoitus on turvata lapsen hyvä hoito ja vastata hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Henkilöstön työajankäyttö tulee kohdentaa tarkoituksenmukaisella tavalla suhteessa lasten läsnäoloon. Päiväkodissa tulee kaikkina toimintapäivinä olla käytettävissä vähintään suhdeluvun edellyttämä henkilömäärä. Arvioinnista vastaa yksikön esimies. Perhepäivähoidossa lasten lukumäärä ei saa ylittää neljää lasta. Viides lapsi voi olla perusopetuslain mukaista esiopetusta saava lapsi tai perusopetuksen aloittanut lapsi (asetus varhaiskasvatuksesta).

Lasten toiminnan suunnittelussa on muistettava perushoitoon ja toimintaan liittyvät turvallisuusnäkökohdat. Vastuu suunnittelusta kuuluu kasvatushenkilöstölle ja turvallinen toteutus kaikille työntekijöille. Eryteisesti toimintaan liittyvissä siirtymätilanteissa on suuri tapaturmariski. Varhaiskasvatuksen isot tapahtumat ja juhlatilaisuudet suunnitellaan ennalta turvallisuusasiat huomioiden.

4.1 Tukitoiminnot

Ruokahuolto

Maskun kunnan varhaiskasvatuksen ruokahuollosta vastaa Maskun tekninen toimi ja siellä palvelupäällikkö. Ruokahuollosta laaditaan kirjallinen omavalvontasuunnitelma, jonka tarkoitus on tunnistaa toiminnan riskikohdat, joissa voi esiintyä hygieenisia tai muita vaaroja. Suunnitelma pidetään ajan tasalla ja säilytetään toimipaikassa.

Perheiden tulee toimittaa terveydenhoitajan tai lääkärintodistus lapsen mahdollisista erityisruokavalioista erillisen ohjeen mukaan, joka laitetaan vuosittain päivitettyinä kunnan sivuille ja perheille tiedoksi. Palvelusopimukseen kirjataan lapsen erityisruokavaliot. VakaMukana sovelluksen lisätietoihin kirjataan erityisruokavaliot. Myös henkilökunnan tulee toimittaa todistus erityisruokavaliosta keittiöön. Kasvisruokavalion osalta (jos vanhempien tahto) ei tarvita todistusta. Sen voi saada ilman esim. vakaumuksellista syytä, mutta vanhempien on hyvä tiedostaa, että lapsi saa tarvittavan proteiinin ja muut ravintoaineet

kasvuunsa ja kehitykseensä. Monipuolinen ruokavalio lapselle on kuitenkin hyvin tärkeä asia.

Siivous

Lasten varhaiskasvatuspaikan siisteydellä ja järjestyksellä edistetään terveyttä, turvallisuutta, työn sujuvuutta ja viihtyisyyttä. Siivouksesta vastaa Maskun tekninen toimi; palvelupäällikkö ja laitoshuoltaja. Yksiköihin on laadittu siivousmitoitukset. Siivous- ja pesuaineet tulee sijoittaa lasten ulottumattomiin tai lukolliseen kaappiin.

Kiinteistöhoito

Kiinteistönhoidosta vastaa Maskun tekninen toimi.

<https://www.masku.fi/tekniset-palvelut/> ajantasaiset yhteystiedot

Kaikki huoltopyynnöt kirjataan sähköiseen Kleemola -järjestelmään ja akuuteista tilanteista tulee lisäksi soittaa kiinteistöhoitajalle.

Kalusteet, varusteet ja laitteet

Vialliset kalusteet poistetaan tai lähetetään korjattavaksi. Kalusteiden hankinnassa huomioidaan työergonomia ja turvallisuus. Työtasojen, istuinten, näyttöjen ja näyttöpäätteiden korkeus tulee olla oikea. Lasten leikki- ja toimintavälineiden on oltava pedagogisesti oikein valittuja, kestäviä ja lapsen ikätasolle sopivia. Välineet säilytetään niille varatuissa paikoissa. Hyllyköt ja kaapit tulee olla kiinteästi asennettuina. Poistumistiet ja kulkureitit on pidettävä vapaina. Lapsille sattuvista tapaturmista valtaosa on kaatumisia, putoamisia ja törmäämisiä. Tämän vuoksi terävät kulmat on syytä suojata ja mattojen alla käytetään tarvittaessa liukuesteitä.

Lelut ja muut materiaalit

Hankittaessa leluja ja muuta materiaalia huomioidaan lapsiryhmän ikä ja kehitystaso.

Varhaiskasvatuksessa käytettävien lelujen, toimintavälineiden ja materiaalien edellytetään olevan turvallisia, hygieenisiä, monipuolisia sekä lasten ikä- ja kehitystason mukaisia. Pattereilla toimivia leluja ei hankita. Pienten ryhmien lelut ei saa sisältää pieniä ja irtoavia osia. Turvallisuusmääräyksistä tulee tiedottaa myös vanhempia (lelupäivän lelut). Lelujen hankinnassa tulee huomioida helppo ja säännöllinen puhdistaminen. Värikynät ja liidut tulee olla myrkyttömiä. Lelut ja pelit tulee tarkistaa säännöllisesti ja poistaa rikkinäiset.

Lapsilta tavatut vaaralliset esineet esim. linkkuveitset, tulitikut otetaan talteen ja luovutetaan huoltajille.

Avainten käyttö ja hälytyslaitteet

Kiinteistön kaikki avaimet merkitään avainten valvontarekisteriin. Kiinteistön avaimet numeroidaan ja kunkin avaimen kohdalle kuitataan avaimen luovutus ja palautus. Kukin käyttäjä vastaa henkilökohtaisesti kuittaamastaan avaimesta ja mm. mahdollisista lukkojenvaihtokustannuksista hävittäessään avaimen. Lisätietoja Intrassa.

Avainten valvonnasta vastaa yksiköissä vastuhenkilö, joka säilyttää ylimääräisiä avaimia ja huolehtii, että kukin avain kuitataan luovutuksen ja palautuksen yhteydessä. Avainten valvontarekisteristä vastaava henkilö huolehtii lisäksi käytöstä poistuneiden avainten (hävinneet, katkenneet jne.) merkitsemisestä avainten valvontarekisteriin sekä ilmoittaa asiasta kiinteistöhoitajalle. Varhaiskasvatustoimistossa avainrekisteriä pitää toimistos sihteeri ja toimistossa tulee olla myös vähintään yksi yksikön avain.

Ensimmäisenä kiinteistöön saapuva sulkee mahdolliset hälytyslaitteet ja viimeisenä kiinteistöstä poistuva kytkee hälytyslaitteet toimintaan.

4.2 Piha-alue

Piha-alueen riskit

Ulkoilu kuuluu tärkeänä osana varhaiskasvatuksen arkeen. Leikkipihan tulee soveltua kaikenikäisille lapsille ja olla toimiva kaikkina vuodenaikoina. Pihan tulee olla helposti valvottava, niin ettei siihen jää katvealueita tai muita hankalasti valvottavia paikkoja. Lasten ulkoilua valvomassa on aina oltava riittävä määrä aikuisia suhteessa lasten lukumäärään. Varhaiskasvatuksen henkilökunta ohjeistaa esim. vanhempainilloissa huoltajia turvallisesta lasten kanssa liikkumisesta hoitopaikan piha-alueella ja parkkipaikalla.

Pihan vaaroja arvioitaessa on otettava huomioon pihassa sijaitsevat kiinteät rakennelmat, varastot ja palotikkaat sekä irrallisten tavaroiden säilytys. Ulkovalaistuksen tulee olla riittävä. Pihassa ei saa olla kasveja, puita tai pensaita, jotka ovat allergisoivia, myrkyllisiä tai muuten vaarallisia.

Lisää tietoa: www.myrkytystietokeskus.fi. <https://www.hus.fi/haku/myrkytystietokeskus> sivuilla on lista myrkyllisistä kasveista.

Talvella tulee kiinnittää erityistä huomiota räystäisiin ja katolle kertyvään lumeen ja jäähän. Katoille on asennettu lumiesteet. Pihan leikkivälineiden tulee olla kestäviä, lasten ikätason mukaisia ja käyttöturvallisia. Leikkivälineiden alla tulee olla riittävä määrä oikeanlaista turvahiekkaa/ turvalaatat. Hiekkalaatikon hiekka tulee vaihtaa joka kevät.

Leikkipihan kunnosta, siisteydestä ja huollosta vastaavat varhaiskasvatuksen henkilökunta ja kiinteistöhuolto yhdessä. Aamulla ensimmäinen pihaan tai leikkipuistoon menevä aikuinen tarkistaa silmämääräisesti leikkivälineiden, porttien ja aidan kunnan. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tulee ilmoittaa viallisista leikkivälineistä ja muista epäkohdista viipymättä yksikön esimiehelle ja esimies laittaa huoltopyynnön (kiinteät leikkivälineet).

Kiinteistöhoitajat huolehtivat varhaiskasvatuksen leikki- ja muiden pihavälineiden säännöllisestä tarkastuksesta, tuholaiistorjunnasta, säännöllisistä keinujen nostoista syksyisin ja laskuista keväisin sekä vuosittaisesta hiekkalaatikkojen hiekan vaihdosta. Lisäksi kiinteistöhoitaja vastaa aitojen ja porttien toimintakunnan tarkistamisesta, talvisesta hiekoittamisesta sekä tarvittavista lumiesteistä.

Aidat ja portit

Varhaiskasvatusyksikön pihan on oltava pääsääntöisesti aidattu alue. Aidat on varustettava asianmukaisilla porteilla. Aidan suositeltu korkeus on vähintään 120cm. Tämän korkeuden on säilyttävä myös talviolosuhteissa. Aita tulee olla rakennettu riittävän tiiviiksi ja rakenteeltaan sellaiseksi, ettei se houkuta kiipeämään, vaakajuoksua ei saa rakentaa aidan sisäpuolelle. Aidan alareunan ja maanpinnan väli ei saa olla yli 10 cm. Porttien lukituksien/säppien tulee olla sellaiset, ettei lapsi saa niitä helposti itse auki, esim. kaksoislukitus. Suositeltavaa on, että portti aukeaa pihaan päin. Portteihin on hyvä kiinnittää niiden kiinnittämisen tärkeydestä muistuttavat kyltit. Lisäksi aidan ja porttien turvallisuusriskeistä tulisi keskustella sekä lasten että huoltajien kanssa.

Sisäänkäynnit, portaat ja ikkunat

Varhaiskasvatusyksikön sisäänkäyntien, kulkuteiden, piha- ja pysäköintialueiden ja portaiden turvallisuudesta huolehditaan asianmukaisesti. Talvella aurataan lumet pois ja hiekoitetaan liukkaat alueet. Tekninen toimi huolehtii kiinteistön hoidosta. Ikkunoiden ja ovien turvallisuus varmistetaan tarkoituksenmukaisilla lisä- ja suojalaitteilla. Mahdollisiin portaisiin asennetaan turvaportit.

Toimintaympäristön esteettömyys

Toimintayksikön piha-alueen ja tilojen tulee olla riittävän esteettömät, toimivat ja turvalliset kaikkia käyttäjäryhmiä silmällä pitäen.

Ympäristöstä aiheutuvat riskit

Ympäristön ominaisuudet ja niihin liittyvät riskit huomioidaan palo- ja pelastussuunnitelmassa, sekä lähietäisyysuunnitelmassa. Paikallisissa onnettomuustilanteissa toimitaan kriisiohjeiden ja tiedotusvälineiden antamien ohjeiden mukaisesti. Toimintayksikön ympäristössä asiattomasti viivyttelviä henkilöitä tarkkaillaan ja tarvittaessa kysytään toimintaohjeita poliisilta. Väkivallan uhka on työpaikoilla tiedostettava ja ennakoitava työsuojeluasia.

Äkilliset luonnonilmiöt, ukkonen, myrskytuulet ym. huomioidaan siirtymällä tarvittaessa sisätiloihin.

4.3 Muut toimintariskit

Tartuntatauti-epidemiat

Jos lasten tai hoitohenkilökunnan sairastuvuus nousee toimintayksikössä merkittävästi ja syyksi epäillään epidemialuonteista infektioita mm. vatsataudit, streptokokki (tieto usein vanhemmilta), hinkuyskä, odottamaton sairastuvuus, rokot tai tilannekohtainen, esim. ruokailun jälkeen sairastuu useampi (ryhmästä 3-5 lasta, päiväkodista 5-10, pph puolet lapsista). Ilmoitukset terveydenhuoltoon päivitetyn ohjeistuksen mukaan.

Mikäli havaitaan tai epäillään lapsella olevan täitä, kihomatoja tai syyhyä, ilmoitetaan asiasta huoltajalle ja toimitaan taudin edellyttämällä tavalla. Yksikössä tehostetaan käsienpesua ja

siivousta hoidon ajaksi. Siivouksen tehostaminen ilmoitetaan siivoustoimelle, joka huolehtii asiasta. Henkilökunta huolehtii vuodevaatteiden vaihdosta, vaihdetaan, patjat imuroidaan, peitteet ja tyyntyt tuuletetaan sekä hoitopaikan unikaverit poistetaan käytöstä epidemian ajaksi. Kotoa ei tällöin tuoda leikkikaluja hoitopaikkaan. Jos ryhmässä on yksikin kihomato tai täitapaus, ilmoitus ryhmän huoltajille. Jos lapsella sisaruksia muussa ryhmässä, tapauksia on toisessakin ryhmässä tai yhdessä ryhmässä jo useampia tapauksia tiedotus koko talon huoltajille. Oltaessa kosketuksessa veren tai muiden eritteiden kanssa käytetään suojakäsineitä veritartuntojen ehkäisemiseksi. Kädet pestään suojakäsineiden käytön jälkeen.

Infektiotaudit ja niiden ohjeistus

Lastentalo.fi | Terveyskylä (terveyskyla.fi)

<https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/tavallisimmat-lasten-sairaudet>

Uskonnolliset ja etniset näkökohdat

Varhaiskasvatuksen asiakkaiden ja henkilökunnan uskonnollisia ja etnisiä näkökohtia ja perinteitä on kunnioitettava toimintoja suunniteltaessa ja toteutettaessa. Esimerkiksi ruoan valmistajalle ja toimittajalle on ilmoitettava edellä mainituista seikoista ja niistä johtuvista mahdollisista rajoituksista. Huoltajan antama kielto osallistumisesta tiettyihin toimintoihin on otettava huomioon. Lasten vaatetusta koskevat ohjeistukset tulee myös huomioida. Rajoitukset ja muut yksilölliset toimintakäytännöt kirjataan lapsen lupalomakkeeseen.

5 Omaisuusriskit

Rakennus

Varhaiskasvatustyksiköt on pääosin varustettu palohälytys- ja murtohälytyslaitteilla. Jos päiväkotiin on murtauduttu, sisälle ei mennä, vaan otetaan yhteyttä poliisiin, joka antaa toimintaohjeet. Jos työntekijä on ehtinyt sisälle, on erityisen tärkeää, että mihinkään ei kosketa ennen poliisin saapumista. Mikäli paikalle tulee myös lapsia, vanhemmille selvitetään tilanne ja ilmoitus esimiehelle, jonka kanssa mietitään tarvittavat toimenpiteet.

Tulipalo

Toiminta tulipalotilanteessa on kirjattuna toimintayksiköiden palo- ja pelastussuunnitelmaan / perhepäivähoidon pelastussuunnitelmaan. Tulitikut sekä muut tulentekovälineet tulee säilyttää lukitussa kaapissa tai muuten lasten ulottumattomissa. Kynttilöiden käyttöä varhaiskasvatuksessa ei suositella, mutta on sallittu vain välittömän valvonnan alla (ei palohälyttimien alle). Tulisijoja lämmitettäessä ne suojataan siten, että lapselle ei aiheudu vaaraa.

Irtain omaisuus

Toimintayksikön henkilökunta on vastuussa irtaimen omaisuuden asiallisesta säilyttämisestä, käytöstä ja huollosta turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

6 Tietoriskit

Tietosuojariskejä aiheutuu mm. asiakirjojen huolimattomasta käsittelystä, puutteellisesta säilyttämisestä ja hävittämisestä sekä sähköisten asiakirjojen käyttöympäristön turvattomuudesta ja käyttäjien tahattomista tai tahallisista virheistä.

Tietosuoja ja työaseman turvallinen käyttö

Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus on tullut voimaan toukokuussa 2016 ja sitä sovelletaan kansallisesti 25.5.2018 alkaen. Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että ihmisten oikeus henkilötietojen suojaan ja sitä kautta yksityisyyteen toteutuu myös digitaaliaikana. Tietosuojasta lisää <https://www.masku.fi/kunta-ja-hallinto/viestinta-ja-kuntatiedote/tietosuoja/>

ProConsonassa olevat asiakastiedot ovat salassa pidettäviä. Tietoja käsitteleviä työntekijöitä koskee salassapitovelvollisuus. Kaikki varhaiskasvatuksen työntekijät ovat vaitiolovelvollisia ja vaitiolositoumus allekirjoitetaan erikseen tai työsopimuksessa. Vaitiolositoumus jatkuu palvelusuhteen päätyttyä. Pro Consona -järjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttäjätunnusta ja salasanaa. Työntekijällä on vastuu omien salasanojen salassa pysymisestä. Esimiehet päättävät käyttöoikeuksien myöntämisestä ja poistamisesta. Käyttöoikeus päättyy henkilön siirtyessä pois niistä tehtävistä, joita varten hänelle on myönnetty käyttöoikeus. Esimies lähettää kirjallisen ilmoituksen varhaiskasvatusohjelman oikeuksien myöntämisestä ja poistamisesta varhaiskasvatuksen ohjelman pääkäyttäjälle ja IT-tukihenkilölle mm. sähköpostin poistamisesta henkilön työsuhteen loppuessa. Maskun kunnan Intranetissa on käyttäjille tietoturva ja IT -ohjeet.

Työasema lukitaan tai suljetaan aina poistuttaessa sen luota. Poistuessa työhuoneen ovi lukitaan, mikäli se on mahdollista. Työpöydälle ei jätetä asiakastietoja näkyville. Tulostettaessa varmistetaan, että tulostin on valittu oikein.

Arkaluonteisia tai salassa pidettäviä tietoja ei saa lähettää sähköpostitse ilman vahvaa salausta. Maskun kunnassa on käytössä valittaessa salattu toiminto sähköpostien lähetyksessä

Maskun kunnan IT -järjestelmien, työasemien ja muiden laitteiden, tietoliikenneverkon ja käyttöoikeudet annetaan henkilökunnalle. Ohjeet turvalliseen laitteiden ja ohjelmien käyttämiseen löytyy Intrasta, joihin jokainen Maskun kunnan työntekijä on velvoitettu tutustumaan ja allekirjoittamaan.

Asiakirjojen säilytys, luovuttaminen ja arkistointi

Asiakastietoja käytetään päätösten tekemiseen, laskutukseen ja tilastointiin. Rekisteritiedot ovat salassa pidettäviä. Paperiasiakirjoja säilytetään lukitussa kaapissa ja niitä käsittelee vain varhaiskasvatuksen esimies sekä varhaiskasvatuksessa kasvatus- ja hoitohenkilöstö. Huoltajien tulee tietää mihin rekisteriin heitä ja perhettä koskevat asiat varhaiskasvatuksessa päivähoidossa kirjataan. Rekisteriseloste löytyy kunnan internetsivuilta. Varhaiskasvatuslain § 41 mukaan oikeus poiketa salassapitovelvoitteesta tarkoittaa tietojen välittämistä varhaiskasvatuksen järjestämisen, tuottamisen ja tuen järjestämiseen välttämättömiä tietoja. Asiakirjojen siirtämiseen tai luovuttamiseen hyvän tavan mukaisesti tiedotetaan aina kuitenkin vanhempia. Lapsen varhaiskasvatuksen päättyessä lapsen paperit säilytetään arkistossa arkistointiohjeiden mukaisesti ja sen jälkeen ne hävitetään arkisto-ohjeiden mukaisesti.

Vaitiolovelvollisuus

Kaikkien varhaiskasvatuksessa olevien asiakasperheiden, työntekijöiden, työnantajan ja yhteistyötahojen asiat kuuluvat vaitiolovelvollisuuden piiriin. Lapsen liittyvistä asioista työntekijä ei saa antaa varhaiskasvatuspaikan ulkopuolelle minkäänlaisia tietoja ilman huoltajan lupaa (vrt. varhaiskasvatuslaki § 41). Isot kokoukset, kahvitilaisuudet tai lapsiryhmätila lasten läsnä ollessa eivät sovellu perheiden, lasten tai työyhteisön asioista keskustelemiseen. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista ei puhuta myöskään julkisilla paikoilla. Työntekijän vaitiolovelvollisuus jatkuu virka- tai työsuhteen päätyttyä. Kaikkien varhaiskasvatuksen työntekijöiden, opiskelijoiden ja harjoittelijoiden tulee allekirjoittaa vaitiolositoumus.

Lasten hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyvistä asioista voi keskustella oman esimiehen tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Tämän lisäksi on mahdollista saada konsultaatiota muilta asiantuntijatahoilta esim. psykologilta, toiminta-, puhe-, ja fysioterapeutilta. Erityistyöntekijöiden käynnistä tiedotetaan yleisesti huoltajille. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on yksi henkilökuntaamme kuuluvista työntekijöistä.

Lausunnot liittyen lapsen huoltajuuteen

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ei tule ottaa kantaa lapsen huoltajuuteen liittyviin asioihin. Heidän ei myöskään tule antaa lausuntoa oikeudenkäyntiä varten, vaikka huoltajat sitä pyytäisivät. Tarvittaessa lausuntoa henkilöstöltä voivat pyytää sosiaalityöntekijät. Lausunnossa henkilöstö kuvailee lapsen käyttäytymistä varhaiskasvatuksessa. Lausunto laaditaan yhteistyössä yksikön esimiehen kanssa. Huoltajalla on oikeus nähdä itseään ja alaikäistä lastaan koskevat asiakirjat.

Todistaminen oikeudessa

Jos työntekijä haastetaan oikeuteen todistajaksi asiassa, johon liittyvät tiedot hän on saanut työtehtäväänsä hoitaessaan, on hänen mentävä oikeuteen haasteessa ilmoitettuna aikana. Työntekijä tarkentaa toimintakäytännöt esimieheltään ennen oikeuteen menoa.

Tietoturvariski

Mikäli varhaiskasvatukseen soittaa henkilö ja tiedustelee lasta koskevia asioita, on ehdottomasti varmistettava henkilöllisyys. Jos halutaan varmistaa, että viranomaiseksi esittäytynyt henkilö on viranomainen, voidaan soittaa vastapuhelu kyseiseen virastoon. Pyytämällä yhdistämään puhelu soittaneelle viranomaiselle voimme varmistaa, että puhelun soittaja oli viranomainen.